

УДК 351.741:35.088

ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ ПОЛІЩУК,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ

Професійна підготовка поліцейських відіграє одну із найважливіших ролей у професійній діяльності правоохоронних органів, а саме: особиста безпека, ефективність виконання поставлених завдань. На даний час правове регулювання діяльності Національної поліції є одним із важливих напрямів і відбувається із врахуванням таких принципів як: верховенство права, дотримання прав і свобод людини; законності; відкритості та прозорості; політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства; безперервності. Але як і в будь-якій системі в результаті практичної діяльності правоохоронних органів існують ризики і проблеми щодо ефективної діяльності самих працівників поліції при виконанні своїх службових обов'язків, що визначаються саме рівнем професійної підготовки вищевказаних осіб.

Професіоналізм поліцейського визначається рівнем оволодіння визначеними знаннями та навичками відповідної спеціалізації. І саме тому варто приділити значної уваги професіоналізму, що визначає ділову надійність, здатність успішно й безпомилково здійснювати конкретну правоохоронну діяльність як у звичайних умовах, так і в екстремальних, нестандартних ситуаціях. Поширена помилка в поліцейського під час підготовки в тому, що він зникає до єдиного способу вирішення конкретного завдання (наприклад, вхід в кімнату, де можливо є озброєний правопорушник) лише одним способом і таким чином звикають до «шаблонного» мислення, що знижує ефективність дій під час екстремальної ситуації, що може виникати у вогневому контакті.

Одним із важливих критеріїв для визначення рівня професіоналізму поліцейського є його інтелектуальні здібності, що виражаються можливістю оцінити обстановку після збору інформації і прийняття вірного рішення на основі отриманої інформації. Адже м'язи поліцейського натренувати – це не таке вже і складне завдання, а от навчити поліцейського оцінювати обстановку, реагувати на конкретні дії та приймати швидко та головне правильні рішення – це вже проблема, вирішення якої значно підвищить рівень професіоналізму і зменшить рівень негативного ставлення населення до поліції та зменшить рівень загрози отримати травму чи поранення під час виконання службових обов'язків поліцейським. Не менше значення інтелектуальних здібностей працівника поліції є поняття рефлексії, яка в процесі вирішення нестандартних завдань сприяє підвищенню самооцінки особи, що є чинником формування системи ціннісних орієнтацій та побудови й реалізації її нового цілісного образу підготовленого поліцейського. Рефлексія використовується поліцейським як специфічна здатність на основі вже отриманого досвіду, яка допомагає зробити предметом аналізу, оцінки і перетворення свої думки, емоції, дії, відношення і в цілому своє життя. Ця рефлексивна здатність розвивається за допомогою проектних методів навчання; спеціальних тренінгових програм; створення рефлексивно-розвиваючих освітніх середовищ; впровадження інноваційних рефлексивно-діяльних технологій навчання; впровадження психологічної консультативної практики.

Не менш важливим критерієм визначення рівня професіоналізму поліцейського є фізична готовність, що включає загально-фізичну і спеціальну фізичну підготовку, оскільки протиправні дії правопорушника можуть бути пов'язані з великою фізичною напругою та вимагають навичок володіння прийомами рукопашного бою. Застосування фізичної сили до правопорушника може бути поєднане як із психологічним впливом, так і без нього. Вид, метод і спосіб фізичного впливу, інтенсивність його застосування визначаються кожним поліцейським самостійно, виходячи з обстановки, що склалася, але без належної бази навичок працівник поліції не зможе швидко ефективного і головне безпечно для свого здоров'я чи життя затримати правопорушника. Слід також звернути увагу і на особисті властивості працівника поліції, а саме: швидкість мислення, розвиток логіки, багатозадачність, зосередженість, хороша пам'ять, висока спостережливість, реакція і відповідне реагування на зміну обстановки.

Непоміченою залишається наявність таких компонентів, як внутрішнє ставлення людини до праці, її психічні якості, оскільки професіоналізм – це найвищий рівень психологічних та особистісних змін, що відбуваються в процесі виконання службових обов'язків. У комплексі всі ці

компоненти формують і визначають ту планку професіоналізму, до якої потрібно всі працівників поліції піднімати. Адже, якщо людина буде психологічно стійка, готова до виникнення екстремальної ситуації і головне буде діяти в цій ситуації, шукаючи відразу її вирішення, то в наступній екстремальній ситуації такий поліцейський буде реагувати та діяти більш ефективно, ніж будь-яка інша цивільна особа. Взагалі, існує така думка, що чим більше людина буде проходити екстремальних ситуацій в своєму житті, то таким чином вона буде більш психологічно стійка, ніж інші і відповідно буде більш впевнено себе почувати в нестандартній ситуації і правильно діяти, ніж інші.

Виходячи із вищевказаного, слід зазначити наступне: 1) наявність прогалів в нормативному забезпеченні правоохоронних органів знижує здатність працівників поліції діяти швидко та надійно; 2) в нормативних актах вказується порядок, послідовність та умови проведення оперативних, слідчих дій, що дає змогу використовувати це в оперативній ситуації; 4) в актах правового забезпечення розглядаються та вказуються права, обов'язки, підстави, умови виконання службових задач та принципів поліції, що підвищують їх здатність завчасно підготуватися до дій в нормальних та екстремальних ситуаціях.

На основі цього пропонується підвищувати рівень професійної підготовки в правоохоронній діяльності, прививати поліцейському особисті властивості, якості, уміння, знання, що повинні відповідати прогресивним вимогам рівня професійної підготовки поліцейського і справжньому об'єктивному призначенню діяльності Національної поліції, правового регулювання вказаної вище діяльності із якого виходить, що нормативне забезпечення сприяє підвищенню професійної готовності працівника поліції за рахунок особистої зацікавленості останнього та його вмотивованості.

Одержано 26.03.2019

УДК 351.741

ЛІЛІЯ МИКОЛАЇВНА ПОПОВА,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та кредиту

Харківського національного університету будівництва та архітектури;

 <https://orcid.org/0000-0001-8255-8363>

ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН І МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ ДОСВІДУ В УКРАЇНІ

Поліцейська діяльність у сучасній демократичній державі окреслюється двома моделями її організації: «континентально-європейською» і «англосаксонською (британською)». Перша модель характеризується жорстким централізованим управлінням поліцейськими відомствами з боку держави, владною «вертикаллю» і широким обсягом повноважень поліції. До цієї групи належать Австрія, Німеччина, Італія, Іспанія, Франція. Друга (британська) модель відзначається децентралізацією управління, владною «горизонталлю», підвищенням рівня повноважень місцевих органів влади і вужчими за обсягом поліцейськими функціями. До цієї моделі відноситься поліція Великобританії і США [1].

У механізмі таких держав континентальної правової сім'ї як Франція, Німеччина, Польща, поліція є невід'ємною складовою частиною системи органів виконавчої влади, як елемента державного апарату. Спільною рисою для вище згадуваних країн континентальної правової сім'ї є те, що, формально, поліція, як самостійний державний орган, належить до підсистеми органів виконавчої влади, які знаходяться в безпосередньому підпорядкуванні спеціального вищого галузевого органу виконавчої влади – Міністерства внутрішніх справ.

Важливо відзначити той факт, що сьогодні розуміння поліції не може знаходитися за межами концептуального поля «Community Policing» – стратегії і практики найтіснішої взаємодії поліцейських сил і суспільства (його більш локальних спільнот), яка демонструє свою ефективність на різних рівнях. Під «Community Policing» слід розуміти таку філософію роботи поліції, яка означає, новий тип стосунків поліції із законотворчими громадянами, участь останніх у визначенні пріоритетів, закладення таких стандартів, які дозволяють брати участь законотворчим громадянам у поліпшенні загальної якості життя.